

ועדת תעסוקה 2030: הערה על שוק העבודה העתידי

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה 2018

פרופ' צבי אקשטיין

מכון אהרן למדיניות כלכלית

בית ספר טיומקין לכלכלה, המרכז הבינתחומי הרצליה

19 ביוני 2018

הועדה לקידום תחום התעסוקה לקראת שנת 2030 משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים

**החזון: עידוד צמיחה תוך צמצום העוני באמצעות התעסוקה, ומיצוי
ושדרוג ההון האנושי**

המטרה: קביעת יעדים בתחום התעסוקה ואיכותה ותכניות להשגתם

- יעדים כמותיים לשיעור התעסוקה הוכחו ככלי עבודה יעיל
- היעדים צריכים לקיים: השפעה מאקרו כלכלית, פשטות וזמינות הנתונים, בליבת העשייה של זרוע התעסוקה, הסכמה רחבה ועמידות על פני זמן

ועדת התעסוקה 2030 - יעדי תעסוקה

היעד המוצע ל-2030***	2017	יעד הועדה הקודמת ל-2020	*2008	
	77.8	76.5	71.7	סה"כ
גידול קטן	87.6	83.0	81.6	גברים יהודים לא חרדים
גידול קטן	82.2		73.5	נשים יהודיות לא חרדיות
גידול	77.5	78.0	73.3	גברים ערבים
גידול משמעותי	34.9	41.0	24.5	נשים ערביות
גידול משמעותי	51.1	63.0	40.0	גברים חרדים**
גידול	73.1	63.0	57.1	נשים חרדיות**
גידול משמעותי	40.7	-	-	אנשים עם מוגבלות (מעל 20%)

היעד המצרפי המסתמן יביא את ישראל לחמישייה הראשונה, מול ה-OECD היום

* השנה האחרונה שהייתה זמינה בעת עבודת הועדה הקודמת.
 ** על פי הגדרת המועצה הלאומית לכלכלה.
 *** היעדים הם עבור גילאי 25-67.
 מקור: דו"ח הוועדה והלמ"ס.

גידול בתעסוקה אינו מספיק!

- צמיחת התוצר מורכבת מצמיחה בפריון ומצמיחה בסך שעות העבודה
- צמיחת התוצר בעשור האחרון - 3.5% לשנה
- שעות העבודה - עלייה של 2.6% לשנה ← 74% מהצמיחה
- הפריון - עלייה של 0.9% לשנה ← 26% מהצמיחה
- תחזית מכון אהרן: קצב צמיחת התעסוקה יואט משמעותית ל-1.6% (בהנחות אופטימיות על יעדי תעסוקה 2030)

המשמעות: ללא צמיחה מואצת בפריון, צמיחת התוצר תואט ל-2.3% לשנה!

צמיחה אפסית בתוצר לנפש והגדלת פער התוצר ממדינות הסמן

המקורות העיקריים לשיפור הפריון:

ההון האנושי, העלאת ההון הפרטי, השקעה בתשתיות

יעדי איכות ועדת תעסוקה 2030

• **מטרת העל:** הגדלת הפריון וההכנסה מעבודה של משקי הבית

• **ניסיון תעסוקתי** מרכיב מרכזי בעליית פריון – שמירה והגברת יעדי תעסוקה

• **רפורמה בהכשרות מקצועיות וטכנולוגיות** - מרכיב משמעותי בהעלאת הפריון של החצי התחתון בהתפלגות השכר

• התשואה להכשרה איכותית אינה נמוכה מלימודים אקדמיים

• ההשקעה בהכשרות בישראל נמוכה במיוחד ואי השוויון בכישורי העבודה גבוה

• שינויים הטכנולוגיים מעלים את הצורך בהכשרה ובכישורים בסיסיים בפרט

רפורמה בהכשרה טכנולוגית ומקצועית

- **ראייה מתכללת של תחום ההכשרה** - פדגוגיה מאוחדת, רצף אקרדיטציה, עידוד שילוב ההכשרות המקצועיות בתוך המכללות הטכנולוגיות
- **הכוון** - הכוונה מקצועית למועמדים ללימודים בהתבסס על נתוני שוק העבודה; התמקדות באוכלוסיית הצעירים והמובטלים
- **יעד איכות** - תשואה לשנת לימודים, במונחי שכר של בוגרי ההכשרה, של 6% מעל השכר הצפוי להם ללא הכשרה
- **עידוד תחרות ויתרונות לגודל** - המכללות הטכנולוגיות הן הגופים המרכזיים להשכלה טכנולוגית והכשרה מקצועית
- **המועצה** להשכלה טכנולוגית והכשרה מקצועית (המלט"ם) – **ועדה מייעצת** לזרוע התעסוקה

יעדי איכות ועדת תעסוקה 2030: כללי

- מתן כישורים בסיסיים ובפרט עברית לדוברי ערבית ואנגלית לחרדים
- עלייה משמעותית בשכר של גברים ערבים ונשים חרדיות בגילאי 25-39
- שמירה על יחס השכר הנוכחי של גברים חרדים ונשים ערביות
- הורדת שיעור העובדים מתחת לשכר המינימום לשעה מכ - 10% ל-5% ב-2030

הערכות לשוק העבודה העתידי

- קיימת אי ודאות גבוהה לגבי שוק העבודה העתידי

- **כארבעים שנה השינויים הטכנולוגיים** מוטים לטובת עובדים בעלי השכלה גבוהה (SBTC): היקף התעסוקה עלה למרות ירידה בשיעור המועסקים בתעשייה, מ-17% בשנת 1995 ל-10% בשנת 2017

- **יש "מרוץ" בין החינוך לטכנולוגיה** – לצערנו החינוך בפיגור בכלל ותחומי ההכשרה המקצועית במיוחד – לכן חשוב לשפר את כלל החינוך מהגן לאוניברסיטה

- **יש להתאים את מערכות הלימוד כולן לביקושי המעסיקים היום ולא על בסיס תחזיות לשוק עבודה עתידי בלתי ידוע.**

- **מומלץ לממשלה להתמקד במימוש יעדי ועדת 2030**

- במיוחד הרפורמה בהכשרה המקצועית והטכנולוגית של המצטרפים החדשים ומובטלים

- דגש על קבוצות אוכלוסייה עם חסמים הנמצאות ברמות תעסוקה ושכר נמוכים

תודה